

ДА ПРЕОБРАЗИМ НАШИЯ СВЯТ:
ПРОГРАМА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ ДО 2030 ГОДИНА

Финален текст

Преамбюл

Настоящата Програма е план за действие в полза на хората, Планетата и благоденствието. Тя има също за цел укрепването на световния мир в условията на по-голяма свобода. Съзнаваме, че изкореняването на бедността във всичките ѝ форми и измерения, в това число крайната бедност, е най-голямото глобално предизвикателство и необходимо условие за устойчиво развитие.

Този план ще се изпълнява от всички държави и всички заинтересовани страни в условията на партньорско сътрудничество. Решени сме да избавим човечеството от тиранията на бедността и лишенията, както и да излекуваме нашата планета и да обезпечим продоволствената ѝ сигурност. Решени сме да предприемем спешно необходимите стъпки за осъществяване на промени, за да насочим света по пътя на устойчивото развитие. Предприемайки това общо пътешествие, обещаваме никой да не бъде изоставен или забравен.

17-те глобални цели за устойчиво развитие и 169-те практически насочени задачи, които представяме днес, ясно показват мащаба и амбициите на тази нова всеобща програма. С тях се цели да се доразвият Целите на хилядолетието за развитие и да се довърши непостигнатото от тях, както и осъществяване на човешките права на всички хора, постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и момичета. Те са интегрирани и неделими и осигуряват подходящ баланс между трите измерения на устойчивото развитие – икономическо, социално и екологично.

Целите и задачите ще насърчат през следващите 15 години действия в области от решаващо значение за човечеството и планетата.

Хората

Решени сме да ликвидираме бедността и глада във всичките им форми и измерения и да гарантираме, че всички човешки същества ще могат да осъществят потенциала си в условия на достойнство и равенство и в здравословна околна среда.

Планетата

Решени сме да защитим планетата от замърсяване, включително чрез устойчиво потребление и производство, устойчиво управление на природните ѝ ресурси и предприемане на спешни действия в отговор на изменението на климата, за да може Земята да поддържа потребностите на сегашните и бъдещите поколения.

Благоденствие

Решени сме да гарантираме, че всички човешки същества могат да се радват на благоденствие и пълноценен живот, а икономическият, обществен и технологичен напредък ще се постигат в хармония с природата.

Мир

Решени сме да изградим мирни, справедливи и приобщаващи общества, свободни от страх и насилие. Не може да има устойчиво развитие без мир, нито мир без устойчиво развитие.

Партньорство

Решени сме да мобилизираме необходимите средства за изпълнение на настоящата програма посредством възобновено глобално партньорство за устойчиво развитие, основано на дух на засилена солидарност в световен план, насочено по-конкретно към потребностите на най-бедните и най-уязвимите, и с участието на всички държави, всички основни заинтересовани страни и всички хора.

Взаимосвързаността и интегрираният характер на Целите за устойчиво развитие са от решаващо значение, за да се гарантира успешното осъществяване на намеренията на новата програма. Ако постигнем амбициите си в пълния обхват на програмата, животът на всички ще се подобри съществено, а светът ни ще се промени към по-добро.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Въведение

1. Ние, държавните и правителствени ръководители и върховни представители, на среща в централата на Организацията на обединените нации в Ню Йорк от 25 до 27 септември 2015 год., на която честваме 70-ата годишнина на ООН, приехме официално решение за осъществяването на нови глобални Цели за устойчиво развитие.
2. От името на народите, на които служим, приехме историческо решение за набор от всеобхватни, широкомащабни и ориентирани към хората всеобщи цели и задачи, целящи осъществяване на промени. Ангажираме се да работим неуморно за пълното осъществяване на настоящата Програма до 2030 година. Съзнаваме, че **изкореняването на бедността във всичките ѝ форми и измерения, включително крайната бедност, е най-голямото глобално предизвикателство** и задължително условие за устойчиво развитие. Ангажираме се с постигането на устойчиво развитие в трите му измерения – икономическо, социално и екологично – въз основа на балансиран и интегриран подход. Ще доразвием Целите на хилядолетието за развитие и ще се стремим да довършим непостигнатото от тях.
3. Изразяваме решимост да ликвидираме до 2030 година бедността и глада навсякъде; да се борим с неравенствата между и в рамките на държавите; да градим мирни, справедливи и приобщаващи общества; да защитаваме правата на човека и да насърчаваме равенството между половете и овластяването на жените и момичетата; както и да гарантираме трайното опазване на Планетата и природните ѝ ресурси. Имаме решимост и за създаване на условия за устойчив, траен и приобщаващ икономически растеж, споделен просперитет и достоен труд за всички, като се отчитат различните равнища на развитие и възможности на национално ниво.
4. Предприемайки това забележително съвместно пътешествие, обещаваме, че никой няма да бъде забравен или изоставен по пътя. Като отчитаме, че достойнството на човешката личност е от първостепенно значение, изразяваме намерението си Целите и задачите да бъдат постигнати както за всички нации и народи, така и за всички сегменти от обществото. **И ще положим усилия да достигнем най-напред до онези, които изостават най-много.**
5. Това е Програма с безпрецедентен обхват и важност. Тя се приема от всички страни и е приложима за всички, като се вземат предвид различните национални реалности, възможности и равнища на развитие, и като се зачитат националните политики и приоритети. Това са всеобщи цели и задачи, с които се ангажира целият свят – както развитите, така и развиващите се страни. Те са интегрирани и неделими и осигуряват подходящ баланс между трите измерения на устойчивото развитие.
6. Целите и задачите са резултат от продължили повече от две години интензивни обществени консултации в тясно сътрудничество с гражданското общество и други основни заинтересовани страни от целия свят, в които бе отделено особено внимание на гласа на най-бедните и най-уязвимите. Консултациите включваха и значимия принос на отворената работна група към Общото събрание на ООН, посветена на Целите на устойчивото развитие, чийто генерален секретар представи през декември 2014 година обобщаващ доклад по темата.

Нашата визия

7. В настоящите Цели и задачи залагаме изключително амбициозна и реформаторска визия. **Представяме си свят без бедност, глад, болести и лишения, където животът може да процъфтява.** Предвиждаме свят без страх и насилие. Свят с всеобща грамотност. Свят с равен и справедлив достъп до качествено образование на всички равнища, до здравеопазване и социална закрила, където физическото, психическо и социално благосъстояние са гарантирани. Свят, в който потвърждаваме ангажимента си по отношение на човешкото право на безопасна питейна вода и канализация и където има подобрена хигиена, а храната е достатъчна, безопасна, питателна и на достъпни цени. Свят, в който селищата са безопасни, адаптивни и устойчиви и където има равен достъп до финансово достъпна, надеждна и устойчива енергия.
8. Представяме си свят на всеобщо зачитане на човешките права и човешкото достойнство, принципите на правовата държава, справедливостта, равенството и недискриминацията, на зачитане на расовата и етническата принадлежност, на културното многообразие, на равните възможности, позволяващи пълното осъществяване на човешкия потенциал и допринасящи за споделен просперитет. Свят, който инвестира в децата си и в който всяко дете расте свободно от насилие и експлоатация. Свят, в който всяка жена и всяко момиче се радват на пълно равенство между половете, а всички правни, социални и икономически бариери пред тяхното овластяване са премахнати. Справедлив, безпристрастен, толерантен, открит и социално приобщаващ свят, в който потребностите на най-уязвимите са задоволени.
9. Предвиждаме свят, в който всяка страна се радва на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж и достоен труд за всички. Свят, в който моделите на потребление и производство и използването на всички природни ресурси – от въздуха до земята, от реките, езерата до океаните и моретата – са устойчиви. Свят, в който демокрацията, доброто управление и върховенството на закона, както и благоприятната среда на национално и международно равнище, са от съществено значение за устойчиво развитие, в това число устойчив и приобщаващ икономически растеж, обществено благоденствие, опазване на околната среда и изкореняване на бедността и глада. Свят, в който развитието и прилагането на технологии е съобразено с изменението на климата, зачита биологичното разнообразие и е устойчиво. Свят, в който човечеството живее в хармония с околната среда и в който дивата природа и останалите видове живи организми са защитени.

Споделените ни принципи и ангажменти

10. Новата Програма се ръководи от целите и принципите на Устава на Организацията на обединените нации, в това число пълно зачитане на международното право, и се основава на Всеобщата декларация за правата на човека, международните договори за правата на човека, Декларацията на хилядолетието и заключителния документ от Световната среща на високо равнище през 2005 година. Тя е вдъхновена и от други документи, като например Декларацията за правото на развитие.
11. Потвърждаваме резултатите от всички важни конференции на ООН и срещи на високо равнище, положили стабилна основа за устойчиво развитие и спомогнали за оформяне на новата Програма. Сред тях са Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието, Световната среща на върха по въпросите на устойчивото развитие, Световната среща на високо равнище по въпросите на социалното развитие, Програмата

за действие на ООН, приета от Международната конференция за населението и развитието, Платформата за действие от Пекин и Конференцията на ООН по въпросите на устойчивото развитие („Рио+20“). Потвърждаваме също последващите действия след тези конференции, в това число резултатите от Четвъртата конференция на ООН за най-слабо развитите страни, Третата международна конференция за малките островни развиващи се държави, Втората конференция на ООН за развиващите се страни без излаз на море и Третата световна конференция на ООН за намаляване на риска от бедствия.

12. Потвърждаваме всички принципи от Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието включително, наред с другото, принципа на общите, но ясно разграничени отговорности, посочен в принцип 7 на Декларацията.
13. Предизвикателствата и ангажиментите, произтичащи от тези важни конференции и срещи на високо равнище, са взаимосвързани и изискват интегрирани решения. За ефективно справяне с тях е нужен нов подход. Устойчивото развитие изисква да се осъзнае, че изкореняването на бедността във всичките ѝ форми и измерения, борбата с неравенствата между и в рамките на държавите, опазването на планетата, създаването на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж и насърчаването на социалното приобщаване са взаимосвързани и взаимозависими.

Нашият свят днес

14. Срещата ни се провежда във времена на огромни предизвикателства пред устойчивото развитие. Милиарди наши граждани продължават да живеят в бедност и са лишени от достоен живот. Увеличават се неравенствата между и в рамките на държавите. Съществуват огромни несъответствия във възможностите, богатството и властта. Неравенството между половете продължава да бъде основно предизвикателство. Безработицата, особено младежката, предизвиква сериозно безпокойство. Глобалните заплахи за здравето, по-честите и по-силни природни бедствия, спираловидното разрастване на конфликтите, насилственият екстремизъм, тероризмът и свързаните с тях хуманитарни кризи, принудителното напускане на родните места и насилствената миграция на хора – са заплахи, които могат да предизвикат обрат в напредъка, постигнат в областта на развитието през последните десетилетия.

Изчерпването на природните ресурси и неблагоприятните въздействия от влошеното качество на околната среда, в това число разрастване на необработваемите площи, засушаването, деградацията на земите, недостигът на прясна вода и загубата на биологичното разнообразие, увеличават и утежняват предизвикателствата, пред които е изправено човечеството. **Изменението на климата е сред най-големите предизвикателства на нашето време**, а неблагоприятните му въздействия подкопават способността на всички страни да постигнат устойчиво развитие. Повишаването на температурата в световен мащаб, покачването на морското равнище, повишаването на киселинността на океаните и останалите последици от изменението на климата поразяват сериозно крайбрежните зони и крайбрежните държави с ниско надморско равнище, в това число много от най-слабо развитите страни и малки островни развиващи се държави. Застрашено е оцеляването на много общества и на биологичните поддържащи системи на планетата.

15. Това обаче е и време на огромни възможности. Постигнат бе значителен напредък в справянето с редица предизвикателства по пътя на развитието. В рамките на едно

поколение стотици милиони хора се избавиха от крайна бедност. Значително се увеличи достъпът до образование както за момчетата, така и за момичетата. Разпространението на информационните и комуникационни технологии и глобалната взаимосвързаност имат огромен потенциал за ускоряване на човешкия прогрес, за преодоляване на дигиталното разделение и за развитие на общества на знанието. Такава възможност предлагат и научните и технологични иновации в толкова различни области като медицината и енергетиката.

16. Преди почти петнадесет години бяха съгласувани Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР). С тях бе осигурена важна рамка за развитие и в редица области бе постигнат значителен напредък. Напредъкът обаче е неравномерен, особено в Африка, най-слабо развитите страни, развиващите се държави без излаз на море и малките островни развиващи се общества, а **някои от ЦХР остават непостигнати – по-специално целите, свързани с майчиното здраве, здравето на децата и новородените, и репродуктивното здраве**. Ангажираме се отново с пълното осъществяване на всички ЦХР, в това число непостигнатите цели, по-специално чрез предоставяне на целенасочена и засилена помощ на най-слабо развитите страни и други страни в особено положение – в съответствие със съответните програми за подпомагане. Новата Програма доразвива Целите на хилядолетието за развитие и е насочена към довършване на непостигнатото от тях, по-специално към достигане до най-уязвимите.
17. По своя обхват обаче рамката, която обявяваме днес, далеч надхвърля ЦХР. Наред с продължаващите приоритети в областта на развитието, като например изкореняването на бедността, стимулиране на здравеопазването, образованието, продоволствената сигурност и прехраната, тя определя широк спектър от икономически, социални и екологични цели. В нея се съдържа и обещание за по-мирни и приобщаващи общества. Тя определя също в решаваща степен средствата за изпълнение на целите. Като отразяват приетия от нас интегриран подход, новите Цели и задачи съдържат дълбоки взаимовръзки и множество широкообхватни елементи.

Новата Програма

18. Днес обявяваме 17 Цели за устойчиво развитие и 169 свързани с тях задачи, които са интегрирани и неделими. **Никога досега световните лидери не са поемали ангажимент за общи действия и усилия в толкова обширна и всеобща политическа програма**. Поемаме заедно по пътя към устойчиво развитие и заедно се посвещаваме на стремежа за постигане на световно развитие и взаимноизгодно сътрудничество, което може да донесе огромни ползи за всички страни и всички части на света. Потвърждаваме, че **всяка държава ще упражнява свободно, както и досега, пълен и постоянен суверенитет над всички свои богатства, природни ресурси и стопански дейности**. Ще изпълняваме Програмата за благото и в полза на всички, за днешното поколение и за бъдещите такива. За целта потвърждаваме ангажираността си към международното право и подчертаваме, че Програмата следва да се изпълнява по начин, съответстващ на правата и задълженията на държавите по силата на международното право.
19. Потвърждаваме важността на Всеобщата декларация за правата на човека, както и на останалите международни документи относно правата на човека и международното право. Подчертаваме отговорността на всички държави в съответствие с Устава на ООН да зачитат, защитават и насърчават правата на човека и основните свободи за всички

без каквито и да било различия по отношение на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, имуществено състояние, рождение, увреждане или друг признак.

20. Постигането на равенство между половете и овластяването на жените и момичетата ще допринесе съществено за напредък в изпълнението на всички цели и задачи. **Реализирането на пълния човешки потенциал и постигането на устойчиво развитие не е възможно, ако половината човечество продължава да не се ползва от пълните си права и възможности.** Жените и момичетата трябва да имат еднакъв достъп до качествено образование, икономически ресурси и участие в политическия живот, както и равни възможности с мъжете и момчетата за трудова заетост, лидерство и вземане на решения на всички равнища. Ще работим за значително увеличаване на инвестициите за преодоляване на разликите между половете и за засилване на подкрепата за институциите във връзка с равенството между половете и овластяването на жените на световно, регионално и национално равнище. **Ще бъдат премахнати всички форми на дискриминация и насилие спрямо жени и момичета, включително чрез ангажиране на мъжете и момчетата.** От решаващо значение за изпълнението на Програмата е систематичното насочване на общественото внимание и интерес към въпросите за равенството между половете.
21. Новите Цели и задачи влизат в сила на 1 януари 2016 година и ще насочват решенията, които ще вземаме през следващите 15 години. Всички ние ще работим за изпълнението на Програмата в собствените си страни и на регионално и световно равнище, като се отчитат различните национални реалности, възможности и равнища на развитие и като се зачитат националните политики и приоритети. Ще зачитаме националното политическо пространство за осъществяване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, особено по отношение на развиващите се страни, при постоянно съблюдаване на съответните международни правила и ангажименти. Отбелязваме също значението за устойчивото развитие на регионалните и подрегионални измерения, регионалната икономическа интеграция и взаимосвързаност. Регионалните и подрегионални рамки могат да улеснят ефективното превръщане на политиките за устойчиво развитие в конкретни действия на национално равнище.
22. Всяка страна е изправена пред специфични предизвикателства в стремежа си към устойчиво развитие. Най-уязвимите страни, по-специално страните в Африка, най-слабо развитите държави, развиващите се страни без излаз на море и малките островни развиващи се държави, заслужават особено внимание, както и страните, преживяващи или претърпели конфликти. Сериозни предизвикателства съществуват и в много страни със средни нива на доходите.
23. Хората в уязвимо положение трябва да бъдат овластени. **Сред тези, чиито потребности са отразени в Програмата, са всички деца, младежи, лица с увреждания (над 80% от които живеят в бедност), заразените с ХИВ/СПИН, по-възрастните хора, коренното население, бежанците и вътрешно разселените лица, мигрантите.** Изразяваме решителност за предприемане на по-нататъшни ефективни мерки и действия в съответствие с международното право за премахване на пречките и ограниченията, засилване на подкрепата и задоволяване на специалните потребности на живеещите в райони, засегнати от сложни и спешни хуманитарни ситуации и в засегнатите от тероризъм райони.

24. Ангажираме се да ликвидираме бедността във всичките ѝ форми и измерения, включително като изкореним до 2030 година крайната бедност. **На всички хора трябва да се осигури минимален жизнен стандарт, включително посредством системи за социална закрила.** Решени сме също да ликвидираме приоритетно глада, да постигнем продоволствена сигурност и да премахнем всички форми на недохранване. В тази връзка потвърждаваме важната роля и приобщаващия характер на Комитета по световна продоволствена сигурност и приветстваме Римската декларация за прехраната и Рамката за действие. Ще насочим средства за развитие на селските райони и на устойчиво селско стопанство и рибарство, за подкрепа на дребните селскостопански производители, особено при жените земеделски стопани, скотовъдците и рибарите в развиващите се страни, най-вече в най-слабо развитите страни.
25. **Ангажираме се да осигурим приобщаващо и справедливо качествено образование на всички равнища – в ранна детска възраст, основно, средно, висше, техническо и професионално обучение.** Всички хора, независимо от пол, възраст, раса и етническа принадлежност, както и лицата с увреждания, мигрантите, коренното население, децата и младежите, особено тези в уязвимо положение, следва да имат достъп до възможности за обучение през целия живот – с помощта на които да придобиват необходимите знания и умения, за да се възползват от наличните възможности и да участват пълноценно в обществения живот. Ще се стремим да осигурим на децата и младежите благоприятна и изпълнена с грижа среда за пълната реализация на техните права и способности, с което ще помогнем на нашите страни да се възползват от демографския дивидент, в това число с помощта на безопасни училища и сплотени общности и семейства.
26. За да способваме за физическото и психическото здраве и благосъстояние на всички, и за да удължим продължителността на живота, **трябва да постигнем всеобщо здравно осигуряване и достъп до качествено здравеопазване.** Никой не бива да бъде оставен да се справя сам. Ангажираме се да ускорим постигнатия досега напредък в намаляването на неонаталната, детската и майчината смъртност, като преди 2030 година ликвидираме всички подобни предотвратими смъртни случаи. Ангажираме се да осигурим всеобщ достъп до здравни услуги в областта на половото и репродуктивно здравеопазване, включително информация и обучение по възпроизводство и семейно планиране. Ще ускорим също темпото на постигнатия напредък в борбата с маларията, ХИВ/СПИН, туберкулозата, хепатита, Ебола и други заразни болести и епидемии, включително чрез справяне с нарастващата резистентност към съществуващите антимикробни средства и проблема с пренебрегваните заболявания, засягащи развиващите се страни. Ангажираме се с превенцията и лечението на незаразните болести, в това число психичните и поведенчески разстройства и неврологичните заболявания, които представляват сериозно предизвикателство за устойчивото развитие.
27. Ще се стремим да градим здрави икономически основи за всички наши държави. Трайният, приобщаващ и устойчив икономически растеж е от първостепенно значение за благоденствието. Това ще е възможно, само ако богатството е споделено и се реши проблемът с неравенството по отношение на доходите. Ще работим за изграждане на динамични, устойчиви, иновативни и ориентирани към хората икономики, като стимулираме по-специално младежката заетост, икономическото овластяване на жените и достойния труд за всички. Ще изкореним принудителния труд и трафика на хора и ще ликвидираме използването на детски труд във всичките му форми. **Всички страни биха спечелили от добре образована работна сила в добро здраве и с необходимите знания**

и умения за продуктивен и удовлетворяващ труд и пълноценно участие в обществения живот. Ще укрепваме производствения капацитет на най-слабо развитите страни във всички отрасли, включително посредством структурно преобразуване. Ще приемаме политики за увеличаване на производствения капацитет, производителността и продуктивната заетост, финансово приобщаване, развитие на устойчиво селско стопанство, животновъдство и рибарство, устойчиво индустриално развитие, всеобщ достъп до финансово достъпни, надеждни, устойчиви и съвременни енергийни услуги, устойчиви транспортни системи и качествена и устойчива инфраструктура.

28. Ангажираме се да осъществим фундаментални промени в начина, по който обществата ни произвеждат и потребяват стоки и услуги. Правителствата, международните организации, стопанският сектор, останалите недържавни участници и отделните хора трябва да дадат своя принос за промяна на неустойчивите модели на потребление и производство, включително чрез мобилизиране на финансова и техническа помощ от всички източници за укрепване на научния, технологичен и иновационен капацитет на развиващите се страни с цел преминаване към по-устойчиви модели на потребление и производство. Насърчаваме прилагането на десетгодишната рамка от програми за устойчиво производство и потребление. Всички държави начело с развитите страни трябва да предприемат действия, като се отчитат развитието и възможностите на развиващите се страни.
29. Настоятелно се приканват държавите да се въздържат от обнародване и прилагане на всякакви едностранни икономически, финансови или търговски мерки, които не са в съответствие с международното право и Устава на ООН и възпрепятстват пълното постигане на икономическо и социално развитие особено в развиващите се страни.
30. Потвърждаваме, че Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК) е основният международен и междуправителствен форум за преговори относно глобалния отговор на изменението на климата. Решени сме да се справим категорично със заплахата, произтичаща от изменението на климата и влошаването на качеството на околната среда. Глобалният характер на изменението на климата изисква възможно най-широко международно сътрудничество, насочено към ускорено намаляване на емисиите на парникови газове в световен мащаб и намирането на решения за приспособяване към неблагоприятните последици от изменението на климата. Отбелязваме със сериозна загриженост значителното разминаване между съвкупния ефект от ангажиментите на отделните страни за смекчаване на последиците по отношение на годишните емисии на парникови газове в световен мащаб до 2020 година и съвкупните пътища за намаляване на емисиите, съответстващи на вероятността да се задържи нарастването на глобалната средна температура под 2°C, или с 1,5°C над нивата от преиндустриалната епоха.
31. В очакване на Двадесет и първата конференция на страните по РКООНИК (COP 21) през декември в Париж подчертаваме ангажимента на всички държави да работят за амбициозно и глобално споразумение за климата. Потвърждаваме, че протоколът, друг приложим за всички страни правен инструмент или съгласуван заключителен документ с правна сила по смисъла на Конвенцията – ще разгледа по балансиран начин, наред с другото, смекчаването на неблагоприятните последици и приспособяването към тях, финансирането, развитието и трансфера на технологии, изграждането на капацитет и прозрачността на действията и подкрепата.

32. Съзнаваме, че **социалното и икономическо развитие зависи от устойчивото управление на природните ресурси на нашата планета**. Затова сме решени да съхраним и използваме устойчиво океаните и моретата, сладководните ресурси, горите, планините и сухите райони, и да опазим биологичното разнообразие, екосистемите и дивата природа. Решени сме също да стимулираме устойчивия туризъм, да се справим с недостига на вода и замърсяването на водите, да засилим сътрудничеството по въпросите на разрастването на необработваемите площи, пясъчните бури, деградацията на земите и засушаването, да насърчаваме устойчивостта към изменението на климата и намаляването на риска от бедствия. В този смисъл очакваме Тринадесетата среща на Конференцията на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие (СОР 13), която ще се проведе през 2016 година в Мексико.
33. Съзнаваме, че устойчивото развитие и управление на градовете са от решаващо значение за качеството на живот на хората в нашите страни. Ще работим с местните власти и общности за обновяване и планиране на нашите градове и населени места с оглед насърчаване на социалното сближаване и личната сигурност на общностно равнище и за стимулиране на иновациите и трудовата заетост. Ще намалим отрицателните въздействия на градските дейности и на химичните вещества, които са опасни за здравето на хората и за околната среда, включително чрез екологосъобразно управление и безопасна употреба на химикалите, намаляване и рециклиране на отпадъците и по-ефикасно използване на водата и енергията. Ще работим съвместно и за минимизиране на въздействието на градовете върху глобалната климатична система. В своите стратегии и политики за национално развитие и развитие на градските и селски райони ще отчитаме също демографските тенденции и прогнози. Очакваме предстоящата Конференция на ООН по въпросите на жилищното строителство и устойчивото градско развитие в Кито, Еквадор.
34. **Устойчиво развитие не може да се постигне без мир и сигурност, а мирът и сигурността ще са изложени на риск без устойчиво развитие**. Новата Програма отчита необходимостта от изграждане на мирни, справедливи и приобщаващи общества, в които е осигурен равен достъп до правосъдие и които са основани на зачитане на правата на човека (включително правото на развитие); на ефективна правова държава и добро управление на всички равнища; на прозрачни, ефективни и отговорни институции. В Програмата са разгледани факторите, водещи до насилие, несигурност и несправедливост, като неравенство, корупция, лошо управление и незаконни финансови и оръжейни потоци. Трябва да удвоим усилията си за разрешаване или предотвратяване на конфликти и за подкрепа на страните, преживели военен конфликт, включително като гарантираме ролята на жените в процесите по укрепване на мира и изграждане на държавата. Потвърждаваме нашия ангажимент за предприемане на по-нататъшни ефективни мерки и действия в съответствие с международното право за премахване на пречките пред пълното осъществяване на правото на самоопределение на хората, живеещи под колониална и чужда окупация, която продължава да оказва неблагоприятно въздействие върху икономическото и социалното им развитие, както и върху околната им среда.
35. Отбелязваме **положителния принос на мигрантите за приобщаващия растеж и устойчивото развитие**. Потвърждаваме също, че международната миграция е многоизмерна реалност с важно значение за развитието на държавите по произход, транзитните държави и държавите, които са крайна дестинация – и че тя изисква

последователен и комплексен отговор. Ще си сътрудничим в международен план, за да се гарантира безопасна, организирана и законна миграция при пълно зачитане на човешките права и хуманно отношение към мигрантите независимо от техния статут на мигранти, бежанци и разселените лица. Това сътрудничество трябва да засили също устойчивостта на приемащите бежанци общности, особено в развиващите се страни. Подчертаваме правото на мигрантите да се завръщат в държавата, на която са граждани, и припомняме, че държавите трябва да гарантират надлежното приемане на своите завръщащи се граждани.

36. Обещаваме да насърчаваме межкултурното разбирателство, толерантност, взаимно уважение и етика на глобално гражданство и споделена отговорност. Отчитаме природното и културното многообразие на света и потвърждаваме, че всички култури и цивилизации могат да имат принос и са от решаващо значение за устойчивото развитие.
37. Спортът също е важен фактор за устойчивото развитие. Отчитаме неговия нарастващ принос за постигане на мир и развитие чрез насърчаването на толерантност и уважение и допринасяне за овластяване на жените и младите хора, на отделните лица и техните общности, както и за целите на здравеопазването, образованието и социалното приобщаване.
38. Потвърждаваме в съответствие с Устава на ООН необходимостта от зачитане на териториалната цялост и политическата независимост на държавите.

Средства за изпълнение

39. Машабът и амбициите на новата Програма изискват възобновено глобално партньорство, за да се гарантира нейното изпълнение. Ние изцяло се ангажираме с това. Такъв тип партньорство ще се осъществява в дух на глобална солидарност, по-специално солидарност с най-бедните и с хората в уязвимо положение. То ще спомогне за активна ангажираност в световен план в подкрепа за изпълнението на всички Цели и задачи, като обедини правителствата, частния сектор, гражданското общество, системата на ООН и други основни заинтересовани страни и като мобилизира всички налични ресурси.
40. Средствата за изпълнение на задачите по Цел 17 и по всяка друга от Целите за устойчиво развитие (ЦУР) са от ключово значение за осъществяване на нашата Програма и са също толкова важни, колкото и останалите. Програмата може да се изпълни в рамката на възобновено глобално партньорство за устойчиво развитие, подкрепено с конкретните политики и действия, посочени в заключителния документ от Третата международна конференция за финансиране на развитието, проведена в Адис Абеба от 13 до 16 юли 2015 година. Приветстваме приемането от Общото събрание на ООН на Програмата за действие от Адис Абеба, която е неразделна част от Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. Съзнаваме, че цялостното изпълнение на Програмата за действие от Адис Абеба е от първостепенно значение за осъществяването на Целите и задачите за устойчиво развитие.
41. Потвърждаваме, че **всяка страна носи основната отговорност за собственото си икономическо и социално развитие**. В новата Програма са разгледани средствата, необходими за изпълнение на Целите и задачите. Съзнаваме, че те включват мобилизация на финансови средства, както и изграждане на капацитет и пренос на щадящи околната

среда технологии към развиващите се страни при благоприятни условия, включително при концесионни и преференциални условия по взаимно съгласие. Публичното финансиране – както национално, така и международно – ще играе жизненоважна роля за осигуряване на основни услуги и обществени блага и като катализатор в привличането на други източници на финансиране. Отчитаме ролята в изпълнението на новата Програма от страна на частния сектор в неговото многообразие – от микропредприятията до кооперативните предприятия до мултинационалните корпорации, както и на организациите на гражданското общество и благотворителните дружества.

42. Подкрепяме изпълнението на подходящи стратегии и програми за действие, в това число Декларацията и Програмата за действие от Истанбул, заключителният документ от Третата международна конференция за малките островни развиващи се страни в Апия, Самоа, Програмата за действие от Виена за развиващите се страни без излаз на море за десетилетието 2014-2024 – и потвърждаваме значението на подкрепата за Програма 2063 на Африканския съюз и програмата на организацията Ново партньорство за развитие на Африка, които са неразделно свързани с новата Програма. Отчитаме сериозните предизвикателства за постигането на траен мир и устойчиво развитие в страните, преживяващи или претърпели конфликти.
43. Подчертаваме, че международното публично финансиране играе важна роля за допълване усилията на страните за мобилизиране на публични средства на национално равнище, особено в най-бедните и най-уязвими държави с ограничени собствени средства. Важна употреба на международното публично финансиране, включително на официалната помощ за развитие (ОПР), е да служи като катализатор за мобилизиране на допълнителни средства от други източници – както публични, така и частни. Донорите на ОПР потвърждават съответните си ангажименти, в това число ангажимента на редица развити страни за постигане на колективната цел за ОПР в размер 0,7% от brutния национален доход (БНД) за развиващите се страни и ОПР в размер 0,15% до 0,2% от БНД за по-малко развитите страни.
44. Отбелязваме необходимостта международните финансови институции да продължат да зачитат политическото пространство на всяка страна, особено на развиващите се страни. Ангажираме се да се вслушваме още по-внимателно в гласа на развиващите се страни – по-специално страните в Африка, най-слабо развитите страни, развиващите се страни без излаз на море, малките островни развиващи се държави и страните със средно равнище на доходите – и да засилим и разширим участието им във вземането на икономически решения на международно равнище, определянето на стандарти и управлението на икономиката в световен мащаб, като се зачита мандатът на съответните организации.
45. Отбелязваме също съществената роля на националните Парламенти с приеманите от тях законодателни актове и бюджети, както и ролята им за осигуряване на отчетност за ефективното изпълнение на нашите ангажименти. Правителствата и публичните институции също ще работят за изпълнението на Програмата в тясно сътрудничество с регионалните и местни власти, подрегионалните институции, международните институции, академичната общност, благотворителните организации, доброволчески групи и други.
46. Подчертаваме важната роля и сравнително предимство на координираната, подсигурана с адекватно ресурсно обезпечаване, ефективна и ефикасна система на ООН в оказването

на подкрепа за постигане на Целите за устойчиво развитие. Като подчертаваме важността на собствения принос, по-активната национална ангажираност и водещата роля на държавите, изразяваме подкрепата си за продължаващия диалог в рамките на Икономическия и социален съвет на ООН (ИКОСОС) относно дългосрочното позициониране на системата на ООН за развитие в контекста на настоящата Програма.

Проследяване и преглед

47. Нашите правителства носят основната отговорност за проследяване и преглед на национално, регионално и глобално равнище по отношение на постигнатия напредък в изпълнението на Целите и задачите през идните 15 години. В подкрепа на отчетността пред нашите граждани ще предвидим систематично проследяване и преглед на различните равнища, както се посочва в настоящата Програма и в Програмата за действие от Адис Абеба. Политическият форум на високо равнище под егидата на Общото събрание и Икономическия и социален съвет ще има основна роля в контрола на процесите за проследяване и преглед на глобално равнище.
48. Разработват се показатели за подпомагане на тази дейност. Ще са необходими качествени, достъпни, навременни и надеждни данни, за да се улесни измерването на напредъка и да се гарантира, че никой няма да бъде изоставен. Тези данни са от ключова важност в процеса на вземане на решения. Когато е възможно, трябва да се използват данните и информацията от съществуващите механизми за докладване. Споразумяваме се да активизираме усилията си за укрепване на статистическия капацитет в развиващите се страни, по-специално страните в Африка, най-слабо развитите страни, развиващите се страни без излаз на море, малките островни развиващи се държави и страните със средно равнище на доходите. Ангажираме се с разработване на по-широкообхватни измерители за напредъка в допълнение на brutния вътрешен продукт (БВП).

Призив за действие да променим нашия свят

49. Преди 70 години световните лидери от предходното поколение се съгласиха за необходимостта от създаването на Организацията на обединените нации. От пепелищата на войната и разделението те съградиха тази организация и ценностите на мира, диалога и международното сътрудничество, на които тя се основава. Най-висшето изпълнение на тези ценности е Уставът на ООН.
50. Днес ние също приемаме решение с важно историческо значение. Вземаме решение да изградим по-добро бъдеще за всички хора, включително за милионите, на които е отказана възможността да водят приличен, достоен и удовлетворителен живот и да осъществят пълния си човешки потенциал. **Ние можем да сме първото поколение, успяло да ликвидира бедността, както може и да сме последното поколение, имащо възможност да спаси планетата.** Ако успеем да постигнем целите си, през 2030 година светът ще бъде по-добро място.
51. Това, което обявяваме днес – Програма за действие в световен мащаб за следващите 15 години, е Устав за хората и планетата в XXI век. Децата и младите жени и мъже са изключително важна движеща сила на промените. Те ще открият в новите Цели платформа, която да насочи неограничените им възможности за активна ангажираност към създаване на по-добър свят.

52. „Ние, народите на Обединените нации“ са знаменитите уводни думи от Устава на ООН. Именно „ние, народите на Обединените нации“, поемаме днес по пътя към 2030 година. Наши спътници ще са правителствата и парламентите, системата на ООН и други международни институции, местните власти, коренното население, гражданското общество, бизнесът и частният сектор, научната и академична общност и всички хора. Милиони вече са се ангажирали с настоящата Програма и ще я приемат като своя. Това е Програма на хората, от хората и за хората, а това, убедени сме, ще осигури успеха ѝ.
53. Бъдещето на човечеството и на нашата планета е в нашите ръце. То е и в ръцете на днешното по-младо поколение, което ще предаде факела на бъдещите поколения. Пътят към устойчиво развитие е очертан. От всички нас зависи пътуването да е успешно, а ползите от него – необратими.

Цели и задачи за устойчиво развитие

54. След процес на междуправителствени преговори с участието на всички страни и въз основа на предложението на отворената работна група за Целите на устойчивото развитие¹, което включва и обяснителна уводна част, се споразумяхме за следните цели и задачи.
55. ЦУР и задачите са интегрирани и неделими, глобални по своя характер и всеобщо приложими. В тях се отчитат различните национални реалности, възможности и равнища на развитие и се зачитат националните политики и приоритети. Задачите са определени като пожелателни и глобални. Всяко правителство ще определя собствените си национални задачи, като се ръководи от нивото на амбиция в световен план, но отчита обстоятелствата в националния контекст. Всяко правителство ще решава също как тези пожелателни и глобални задачи следва да се внедрят в националните политики, стратегии и процеси на планиране. Важно е да се отчита връзката между устойчивото развитие и другите протичащи значими процеси в икономическата, социалната и екологичната област.
56. Приемайки решението за настоящите Цели и задачи, си даваме сметка, че всяка страна е изправена пред специфични предизвикателства по пътя към постигане на устойчиво развитие и подчертаваме особените предизвикателства пред най-уязвимите страни и по-специално страните в Африка, най-слабо развитите страни, развиващите се страни без излаз на море и малките островни развиващи се държави, както и специфичните предизвикателства пред страните със средно равнище на доходите. Преживяващите или претърпели конфликти страни също заслужават особено внимание.
57. Отбелязваме, че за няколко от задачите все още няма налични изходни данни и призоваваме за засилена подкрепа за укрепване на системите за събиране на данни и изграждане на капацитет в държавите членки с оглед развитието на национални и глобални изходни бази данни там, където все още не съществуват. Ангажираме се с преодоляването на тази празнота в събирането на данни с оглед осигуряване на по-добра информация за измерване на напредъка, по-конкретно за задачите, за които няма ясни количествени цели.

¹ Предложението се съдържа в А 68/970 „Доклад на отворената работна група към Общото събрание за целите на устойчивото развитие“ (вж. също А 68/970, Прил. 1)

58. Насърчаваме продължаващите усилия на държавите в други форуми за решаване на ключови въпроси, които представляват потенциални предизвикателства пред изпълнението на нашата Програма и зачитаме независимия мандат на тези процеси. Възнамеряваме Програмата и нейното изпълнение да подкрепят, без да засягат тези процеси и вземаните в тях решения.
59. Отбелязваме, че съществуват различни подходи, визии, модели и инструменти, с които разполага всяка страна за постигане на устойчиво развитие в съответствие с обстоятелствата, в които се намира, както и приоритети си на национално равнище – и потвърждаваме, че планетата Земя и нейните екосистеми са нашият общ дом, а словосъчетанието „Майката Земя“ е общ израз в редица страни и региони.

Цели за устойчиво развитие

- Цел 1. Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде
- Цел 2. Край на глада – постигане на продоволствената сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство
- Цел 3. Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст
- Цел 4. Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за обучение през целия живот за всички
- Цел 5. Постигане на равенство между половете и равни права за всички жени и момичета
- Цел 6. Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички
- Цел 7. Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички
- Цел 8. Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички
- Цел 9. Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите
- Цел 10. Намаляване на неравенството между и в рамките на държавите
- Цел 11. Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене
- Цел 12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство
- Цел 13. Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици *
- Цел 14. Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие
- Цел 15. Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с разпространението на необработваемите площи, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие
- Цел 16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища
- Цел 17. Укрепване на средствата за изпълнение и възобновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие

* Като се отбелязва, че Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата е основният международен и междуправителствен форум за преговори относно глобалния отговор на изменението на климата.

Цел 1. Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде

- 1.1 Изкореняване до 2030 година на крайната бедност за всички хора и навсякъде, измервана понастоящем с броя на лицата, живеещи с по-малко от 1,25 долара на ден.
- 1.2 Намалване до 2030 година най-малко наполовина дела на мъжете, жените и децата от всички възрасти, живеещи в бедност във всичките ѝ измерения съгласно националните определения.
- 1.3 Прилагане на подходящи за съответните национални условия системи и мерки за социална закрила за всички, включващи минимални прагове на социална закрила, и постигане до 2030 година на значително осигуряване за бедните и уязвимите.
- 1.4 Осигуряване до 2030 година на равни права на достъп до икономическите ресурси за всички мъже и жени, особено бедните и уязвимите, както и достъп до основни услуги, собственост и контрол върху земя и други форми на собственост, наследство, природни ресурси, подходящи нови технологии и финансови услуги, включително микрофинансиране.
- 1.5 Изграждане до 2030 година на устойчивост срещу бедствия за бедните и хората в уязвимо положение и намаляване на излагането им на свързаните с изменението на климата екстремни метеорологични явления и уязвимостта им от тях, както и от други икономически, социални и екологични трусове и бедствия.
- 1.a Осигуряване мобилизирането на значителни средства от различни източници, включително чрез засилено сътрудничество за развитие, с оглед предоставянето на достатъчни и предвидими средства за развиващите се страни, особено най-слабо развитите, с цел изпълнение на програми и политики за ликвидиране на бедността във всичките ѝ измерения.
- 1.b Създаване на солидни политически рамки на национално, регионално и международно равнище въз основа на стратегии за развитие, ориентирани към бедните и лицата, уязвими по признак пол – с цел подкрепа за ускорено инвестиране в действия за изкореняване на бедността.

Цел 2. Край на глада – постигане на продоволствената сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство

- 2.1 Ликвидиране до 2030 година на глада и осигуряване за всички, по-специално бедните и хората в уязвимо положение, в това число новородените – на целогодишен достъп до безопасна, питателна и достатъчна храна.
- 2.2 Ликвидиране до 2030 година на всички форми на недохранване, включително достигане до 2025 година на договорените на международно равнище Цели относно спирането на растежа и атрофията при децата до 5-годишна възраст и задоволяване на потребностите от храна и хранителни вещества на подрастващите момичета, бременните жени, кърмачките и по-възрастните хора.
- 2.3 Удвояване до 2030 година на селскостопанската производителност и доходите на дребните производители на храни, по-специално жените, коренното население, семейните земеделски стопани, скотовъдците и рибарите, включително чрез сигурен и равен достъп до земя, други производствени ресурси и суровини, знания, финансови услуги, пазари и възможности за добавена стойност и заетост в неземеделски дейности.
- 2.4 Осигуряване до 2030 година на устойчиви системи за производство на храни и прилагане на устойчиви спрямо изменението на климата селскостопански практики, които увеличават производителността и обема на произвежданата продукция, спомагат за поддържане на екосистемите, засилват възможностите за приспособяване към

изменението на климата, екстремни метеорологични явления, суша, наводнения и други природни бедствия, и с които постепенно се подобрява качеството на земята и почвите.

- 2.5 Запазване до 2020 година на генетичното разнообразие на семена, култивирани растения и селскостопански и опитомени животни, и свързаните с тях диви видове, включително посредством разумно управлявани и диверсифицирани семенни и растителни банки на национално, регионално и международно равнище и осигуряване на достъп до генетични ресурси и свързаните с тях традиционни знания, както и честно и справедливо споделяне на произтичащите от употребата им ползи в съответствие с постигнатите договорености на международно равнище.
- 2.a Увеличаване, включително посредством засилено международно сътрудничество, на инвестициите в инфраструктурата на селските райони, в селскостопански научни изследвания и служби за съвети в земеделието, технологично развитие и генни банки за растителни култури и животински видове с оглед подобряване на производствения капацитет в селското стопанство в развиващите се страни, особено в най-слабо развитите страни.
- 2.b Коригиране и недопускане на търговски ограничения и изкривявания на световните пазари на селскостопански стоки, включително чрез успоредното премахване на всички форми на субсидии за износ на селскостопански продукти и всички експортни мерки с равностоен ефект в съответствие с мандата на Кръга от преговори за развитие в Доха.
- 2.c Приемане на мерки за гарантиране на правилното функциониране на пазарите на продоволствени стоки и техните деривати и улесняване на навременния достъп до пазарна информация, включително относно хранителните резерви, за да се спомогне за ограничаване на крайната нестабилност на цените на храните.

Цел 3. Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

- 3.1 Намаляване до 2030 година на съотношението на майчината смъртност в световен мащаб до по-малко от 70 смъртни случая на 100 000 живородени деца.
- 3.2 Прекратяване до 2030 година на предотвратимите смъртни случаи на новородени и деца до 5-годишна възраст, като всички страни ще имат за цел да снижат неонаталната смъртност до най-много 12 на 1000 живородени бебета и смъртността на деца до 5-годишна възраст до максимум 25 на 1000 живородени деца.
- 3.3 Ликвидиране до 2030 година на епидемиите от СПИН, туберкулоза, малария и пренебрегваните тропически зарази, както и борба с хепатита, заболяванията, предавани чрез водата и други заразни болести.
- 3.4 Намаляване с една трета до 2030 година на броя случаи на преждевременна смърт вследствие на незаразни болести – чрез превенция и лечение, както и насърчаване на психичното здраве и благоденствие.
- 3.5 Засилване на превенцията и лечението на злоупотребата със субстанции, в това число наркотични вещества и на алкохол във вредни количества.
- 3.6 Намаляване наполовина до 2020 година на общия брой в световен мащаб на смъртните случаи и нараняванията при пътнотранспортни произшествия.
- 3.7 Осигуряване до 2030 година на всеобщ достъп до здравни услуги в областта на половото и репродуктивно здраве, включително информация и обучение по възпроизводство и семейно планиране, и интегриране на репродуктивното здраве в националните стратегии и програми.

- 3.8 Постигане на всеобщо здравно осигуряване, включително защита срещу финансов риск, достъп до качествени основни здравни услуги и достъп до безопасни, ефективни и качествени жизненоважни лекарства и ваксини за всички на достъпни цени.
- 3.9 Значително намаляване до 2030 година на броя на смъртните случаи и заболявания от опасни химични вещества и от замърсяване и заразяване на въздуха, водите и почвите.
- 3.a Засилване на прилагането във всички страни по целесъобразност на Рамковата конвенция на Световната здравна организация за контрол на тютюна.
- 3.b Подкрепа за медицинските и фармацевтични изследвания и разработването на нови ваксини и лекарства за заразните и незаразните болести, засягащи предимно развиващите се страни, осигуряване на достъп до жизненоважни лекарства и ваксини на достъпни цени в съответствие с Декларацията от Доха относно Споразумението ТРИПС (за свързаните с търговията аспекти на интелектуалната собственост) и общественото здраве, която потвърждава правото на развиващите се страни да се възползват в пълна степен от разпоредбите за гъвкавост в Споразумението за свързаните с търговията аспекти на интелектуална собственост (ТРИПС) относно правото за опазване на общественото здраве и по-специално осигуряването на достъп до лекарствени средства за всички.
- 3.c Значително увеличаване на финансирането за здравеопазване и наемане, развитие, обучение и задържане на работна сила в здравния сектор в развиващите се страни, особено в най-слабо развитите страни и малките островни развиващи се държави.
- 3.d Засилване на капацитета на всички страни, особено развиващите се страни, за ранно предупреждение, намаляване на риска и овладяване на здравните рискове в национален и световен мащаб.

Цел 4. Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за обучение през целия живот за всички

- 4.1 Да се гарантира до 2030 година, че всички момичета и момчета завършват безплатно, справедливо и качествено основно и средно образование, водещо до подходящи и ефективни резултати от обучението.
- 4.2 Да се гарантира до 2030 година, че всички момичета и момчета имат достъп до качествено развитие, грижи и предучилищно образование в ранната детска възраст, за да са готови за началното образование.
- 4.3 Осигуряване до 2030 година на равен достъп за всички жени и мъже до финансово достъпно и качествено техническо, професионално и висше образование, включително университетско такова.
- 4.4 Значително увеличаване до 2030 година на броя на младежите и възрастните, които имат подходящи умения, в това число технически и професионални такива, за трудова заетост, работни места с достойни условия на труд и предприемачество.
- 4.5 Премахване до 2030 година на неравенството между половете в образованието и осигуряване на равен достъп до всички равнища на образование и професионално обучение за хората в уязвимо положение, включително лицата с увреждания, коренното население и децата в уязвимо положение.
- 4.6 Да се гарантира до 2030 година, че всички млади хора и значителна част от възрастното население, както мъже, така и жени, придобиват езикова и математическа грамотност.
- 4.7 Да се гарантира до 2030 година, че всички учещи придобиват знанията и уменията, необходими за насърчаване на устойчивото развитие, включително (наред с другото)

чрез преподаване на знания за устойчивото развитие и устойчив начин на живот, правата на човека, равенството между половете, насърчаване на култура на мир и ненасилие, глобално гражданство, разбиране и оценяване на културното многообразие и приноса на културата за устойчиво развитие.

- 4.a Изграждане и модернизиране на учебни заведения, ориентирани и приспособени за децата, хората с увреждания и лицата, уязвими като пол, които осигуряват за всички безопасна, приобщаваща и ползотворна учебна среда без агресия и насилие.
- 4.b Значително увеличаване до 2020 година броя на отпусканите в световен план стипендии за студенти от развиващите се страни, по-специално най-слабо развитите страни, малките островни развиващи се държави и страните в Африка – за записване във висши учебни заведения в развитите страни и други развиващи се страни, включително в програми за професионално обучение, информационни и комуникационни технологии, технически, инженерни и научни специалности.
- 4.c Значително увеличаване до 2030 година на броя на квалифицираните учители, включително посредством международно сътрудничество за подготовка на учители в развиващите се страни, особено най-слабо развитите страни и малките островни развиващи се държави.

Цел 5. Постигане на равенство между половете и равни права за всички жени и момичета

- 5.1 Премахване на всички форми на дискриминация по отношение на всички жени и момичета, навсякъде.
- 5.2 Премахване на всички форми на насилие спрямо всички жени и момичета в публичната и частната сфера, в това число трафика на жени и момичета, сексуалната и другите видове експлоатация.
- 5.3 Премахване на всички вредни практики като детски, ранни и принудителни бракове и гениталното осакатяване на жени.
- 5.4 Признание и оценяване на неплатеното полагане на грижи и домашния труд посредством предоставяне на обществени услуги, инфраструктура и политики за социална закрила, и насърчаване на споделената отговорност в домакинството и семейството по подходящ за националните условия начин.
- 5.5 Гарантиране на пълноценно и ефективно участие на жените и равни възможности за лидерство на всички равнища на вземане на решения в политическия, икономическия и обществения живот.
- 5.6 Осигуряване на всеобщ достъп до полово и репродуктивно здравеопазване и репродуктивни права в съответствие с Програмата за действие, приета от Международната конференция за населението и развитието и Платформата за действие от Пекин, както и заключителните документи от последващите конференции за техния преглед.
- 5.a Предприемане на реформи за предоставяне на равни права на жените за достъп до икономически ресурси, както и достъп до собственост и контрол върху земя и други форми на собственост, финансови услуги, наследство и природни ресурси в съответствие с националното законодателство.
- 5.b Засилено използване на базови технологии, по-специално информационни и комуникационни технологии, за насърчаване на еманципирането и овластяването на жените.

- 5.c Приемане и укрепване на разумни политики и стриктно прилагано законодателство за насърчаване на равенството между половете и предоставяне на равни права на всички жени и момичета на всички равнища.

Цел 6. Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички

- 6.1 Осигуряване до 2030 година на всеобщ и равен достъп за всички до безопасна питейна вода с достъпна цена.
- 6.2 Осигуряване до 2030 година на достъп до подходящи канализационни съоръжения и хигиенни условия за всички и ликвидиране на практиката за дефекация на открито, като се обръща специално внимание на нуждите на жените и момичетата и хората в уязвимо положение.
- 6.3 Подобряване до 2030 година качеството на водата чрез намаляване на замърсяването, ликвидиране на изхвърлянето на отпадъци и намаляване до минимум на отделянето на опасни химични вещества и материали; намаляване наполовина дела на непречистените отпадъчни води и значително увеличаване на рециклирането и безопасното повторно използване на водата в световен мащаб.
- 6.4 Значително увеличаване до 2030 година на ефективността на използването на водата във всички отрасли и области на дейност и гарантиране на устойчиво водочерпене и достъп до прясна вода с оглед справяне с недостига на вода и значително намаляване броя на страдащите от недостиг на вода.
- 6.5 Прилагане до 2030 година на интегрирано управление на водните ресурси на всички равнища, включително чрез трансгранично сътрудничество, където е уместно.
- 6.6 Опазване и възстановяване до 2020 година на свързаните с водата екосистеми, в това число планините, горите, влажните зони, реките, водоносните пластове и езерата.
- 6.a Разширяване до 2030 година на международното сътрудничество и подкрепата към развиващите се страни за изграждане на капацитет по дейности и програми, свързани с водата и канализацията, включително събирането на вода, обезсоляването, водната ефективност, пречистването на отпадъчните води, технологиите за рециклиране и повторно използване.
- 6.b Подкрепа и засилено участие на местните общности в подобряване управлението на водата и канализационните съоръжения.

Цел 7. Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички

- 7.1 Осигуряване до 2030 година на всеобщ достъп до финансово достъпни, надеждни и съвременни енергийни услуги.
- 7.2 Значително увеличаване до 2030 година дела на енергията от възобновяеми източници в световния енергиен микс.
- 7.3 Удвояване до 2030 година на темпа на подобряване на енергоемкостта в световен мащаб.
- 7.a Засилване до 2030 година на международното сътрудничество с цел улесняване на достъпа до научни изследвания и технологии за чиста енергия, включително енергия от възобновяеми източници, енергийна ефективност и високи и по-чисти технологии на база изкопаеми горива, насърчаване на инвестициите в енергийната инфраструктура и технологиите за чиста енергия.

- 7.б Разширяване до 2030 година на инфраструктурата и модернизиране на технологиите за доставка на съвременни и устойчиви енергийни услуги за всички в развиващите се страни и по-специално в най-слабо развитите страни и малките островни развиващи се държави.

Цел 8. Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички

- 8.1 Устойчив икономически растеж и ръст на brutния вътрешен продукт на глава от населението в съответствие с обстоятелствата на национално равнище и по-конкретно най-малко 7% годишен ръст на БВП в най-слабо развитите страни.
- 8.2 Постигане на по-високи равнища на икономическа производителност посредством диверсификация, технологично усъвършенстване и иновации, включително чрез поставяне на ударението върху секторите с висока добавена стойност и трудоемките отрасли.
- 8.3 Насърчаване на насочени към развитието политики, подкрепящи производствените дейности, създаването на работни места с достойни условия на труд, предприемачеството, творчеството и иновациите и насърчаване на създаването и растежа на микро, малки и средни предприятия, включително чрез достъп до финансови услуги.
- 8.4 Постепенно повишаване до 2030 година на ресурсната ефективност в потреблението и производството в световен мащаб и стремеж за окончателно прекъсване на връзката между икономически растеж и разрушаване на околната среда в съответствие с десетгодишната рамка от програми за устойчиво производство и потребление и с водеща роля на развитите страни.
- 8.5 Постигане до 2030 година на пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички жени и мъже, включително за младите хора и лицата с увреждания, както и равно заплащане за труд с равна стойност.
- 8.6 Значително намаляване до 2020 година дела на младите хора, неангажирани с трудова дейност, образование или обучение.
- 8.7 Предприемане на незабавни и ефикасни мерки за изкореняване на принудителния труд, ликвидиране на съвременното робство и трафика на хора, осигуряване на гаранции за забрана и премахване на най-тежките форми на детския труд, включително набирането и използването на деца войници, както и ликвидиране до 2025 година на детския труд във всичките му форми.
- 8.8 Защита на трудовите права и насърчаване на безопасна и сигурна работна среда за всички работници, включително работещите мигранти, по-специално жените мигранти и лицата с несигурна заетост.
- 8.9 Изготвяне и прилагане до 2030 година на политики за насърчаване на устойчивия туризъм, който създава работни места и популяризира местната култура и продукти.
- 8.10 Укрепване капацитета на националните финансови институции за насърчаване и разширяване на достъпа до банкови, застрахователни и финансови услуги за всички.
- 8.а Увеличаване на подкрепата за развиващите се страни, по-специално най-слабо развитите страни, по програмата на ЕС „Помощ за търговия“ (Aid for Trade), включително чрез засилената интегрирана рамка за свързана с търговията техническа помощ за най-слабо развитите страни.
- 8.б Разработване и привеждане в действие до 2020 година на глобална стратегия за

младежка заетост и прилагане на Глобалния пакт за заетостта на Международната организация на труда.

Цел 9. Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите

- 9.1 Развитие на качествена, надеждна, устойчива и адаптивна инфраструктура, включително регионална и трансгранична инфраструктура, за подкрепа на икономическото развитие и благосъстоянието на хората, като се обръща особено внимание на справедливия достъп за всички на достъпни цени.
- 9.2 Стимулиране на приобщаваща и устойчива индустриализация и значително увеличаване до 2030 година дела на индустрията в заетостта и в брутния вътрешен продукт в съответствие с обстоятелствата на национално равнище, и удвояване на нейния дял в най-слабо развитите страни.
- 9.3 Увеличаване достъпа на малките промишлени и други предприятия, особено в развиващите се страни, до финансови услуги, включително кредити при достъпни условия, и интеграцията им в пазарите и веригите на добавена стойност.
- 9.4 Модернизиране до 2030 година на инфраструктурата и преоборудване на промишлените отрасли с оглед превръщането им в устойчиви, с повишена ефективност на използване на ресурсите и усвояване на повече чисти и природосъобразни технологии и индустриални процеси, като всички страни предприемат действия в съответствие със своите възможности.
- 9.5 Активизиране на научноизследователската дейност, подобряване на технологичния капацитет на промишлените отрасли във всички страни, особено в развиващите се страни, включително насърчаване до 2030 година на иновациите и значително увеличаване броя на научните работници и изследователи на един милион души, както и на публичните и частни разходи за научни изследвания и развитие.
- 9.a Способстване на развитието на устойчива и адаптивна инфраструктура в развиващите се страни чрез засилена финансова, технологична и техническа подкрепа за страните в Африка, най-слабо развитите страни, развиващите се страни без излаз на море и малките островни развиващи се държави.
- 9.b Подкрепа за развитието на технологиите на местно равнище, научните изследвания и иновациите в развиващите се страни, включително чрез осигуряване на благоприятна политическа среда за (наред с другото) индустриална диверсификация и добавяне на стойност към продуктите.
- 9.c Значително увеличаване на достъпа до информационни и комуникационни технологии и стремеж за осигуряване до 2020 година на всеобщ достъп до интернет на достъпни цени в най-слабо развитите страни.

Цел 10. Намаляване на неравенството между и в рамките на държавите

- 10.1 Плавно достигане до 2030 година и поддържане на ръст на доходите на най-бедните 40% от населението – в темпове, по-високи от средните за съответната страна.
- 10.2 Овластяване до 2030 година на всички хора и насърчаване на социалното, икономическото и политическото им приобщаване, независимо от възраст, пол, увреждане, раса, етническа принадлежност, произход, религия, социален и икономически статут или друг признак.
- 10.3 Гарантиране на равни възможности и намаляване на социалното неравенство, включително чрез премахване на дискриминационните закони, политики и практики и

насърчаване на адекватни политики, закони и действия в тази връзка.

- 10.4 Приемане на политики, особено фискални политики и политики по отношение на трудовите възнаграждения и социалната закрила, и постепенно постигане на по-голямо равенство.
- 10.5 По-добро регулиране и наблюдение на световните финансови пазари и институции, и засилване на прилагането на подобни регулации.
- 10.6 Гарантиране на засилено представителство на развиващите се страни и право на глас в процеса на вземане на решения в международните икономически и финансови институции с глобален обхват с оглед превръщането им в по-ефективни, отговорни, надеждни и легитимни институции.
- 10.7 Улесняване на законната, организирана, безопасна и отговорна миграция и мобилност на хора, включително чрез прилагане на планирани и добре управлявани миграционни политики.
- 10.a Прилагане на принципа за специално и разграничително третиране на развиващите се страни, по-специално най-слабо развитите страни, в съответствие със споразуменията в рамките на Световната търговска организация.
- 10.b Насърчаване на официалната помощ за развитие и финансовите потоци, в това число преките чуждестранни инвестиции, за най-нуждаещите се държави, по-специално най-слабо развитите страни, страните в Африка, малките островни развиващи се държави и развиващите се страни без излаз на море, в съответствие с националните им планове и програми.
- 10.c Намаляване до 2030 година до под 3% на разходите по сделки за изпращане на парични преводи от мигранти и ликвидиране на коридорите за изпращане на парични преводи с разходи, по-високи от 5%.

Цел 11. Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене

- 11.1 Осигуряване до 2030 година на достъп за всички до подходящо и безопасно жилище и основни услуги на достъпна цена, както и подобряване, хигиенизиране и модернизирание на бедните предградия.
- 11.2 Осигуряване до 2030 година на достъп за всички до безопасни, достъпни и устойчиви транспортни системи на приемливи цени, подобряване на безопасността по пътищата, особено чрез разширяване мрежата на обществения транспорт, като се обръща особено внимание на потребностите на хората в уязвимо положение, жените, децата, лицата с увреждания и по-възрастните хора.
- 11.3 Засилване до 2030 година на устойчивата и приобщаваща урбанизация и на капацитета за интегрирано, устойчиво и с широко участие в планиране и управление на заселването във всички страни.
- 11.4 Засилване на усилията за опазване и съхранение на световното културно и природно наследство.
- 11.5 Значително намаляване до 2030 година броя на загиналите и засегнатите от стихийни бедствия и значително намаляване на причинените от бедствия, в това число водни бедствия, преки икономически загуби спрямо глобалния брутен вътрешен продукт, като се обръща особено внимание на защитата на бедните и хората в уязвимо положение.

- 11.6 Намаляване до 2030 година на вредното въздействие на градовете върху околната среда на глава от населението, включително като се обръща особено внимание на качеството на въздуха и управлението на градските и други отпадъци.
- 11.7 Осигуряване до 2030 година на всеобщ достъп до безопасни, приобщаващи и достъпни публични и зелени площи, по-специално за жените и децата, по-възрастните хора и лицата с увреждания.
- 11.a Стимулиране на положителните икономически, социални и екологични връзки между градските, крайградските и селските райони чрез засилване на устройственото и стратегическото планиране на националното, регионалното и местното развитие.
- 11.b Значително увеличаване до 2020 година броя на градовете и селищата, приемащи и прилагащи интегрирани политики и планове, насочени към приобщаване, ресурсна ефективност, смекчаване на въздействието и приспособяване към изменението на климата, устойчивост спрямо бедствия, разработване и прилагане на цялостни процедури за управление на риска от бедствия на всички равнища в съответствие с Декларацията от Сендай и Рамката за намаляване риска от бедствия 2015 – 2030 година.
- 11.c Подкрепа за най-слабо развитите страни, включително чрез финансова и техническа помощ, за изграждане на устойчиви и издръжливи сгради с използване на местни материали.

Цел 12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство

- 12.1 Прилагане на десетгодишната рамка от програми за устойчиво производство и потребление, предприемане на действия от всички държави (начело с развитите страни), като се отчитат развитието и възможностите на развиващите се страни.
- 12.2 Постигане до 2030 година на устойчиво управление и ефективно използване на природните ресурси.
- 12.3 Намаляване наполовина до 2030 година разхищаването на храни в световен мащаб и на хранителните отпадъци на глава от населението в търговията на дребно и в потреблението, намаляване на загубите на храна по веригите на производството и доставките, включително загубите след прибиране на реколтата.
- 12.4 Постигане до 2020 година на екосъобразно управление на химикалите и всички отпадъци през целия им жизнен цикъл в съответствие с международно приетите рамки и значително намаляване на изпускането им във въздуха, водите и почвите с оглед свеждане до минимум на неблагоприятните им въздействия върху човешкото здраве и околната среда.
- 12.5 Значително намаляване до 2030 година на генерирането на отпадъци чрез предотвратяване, намаляване, преработване и повторно използване.
- 12.6 Насърчаване на дружествата, особено големите и транснационални компании, да приемат устойчиви практики и да интегрират информацията за устойчивостта в отчетния си цикъл.
- 12.7 Насърчаване на устойчиви практики за възлагане на обществени поръчки в съответствие с националните политики и приоритети.
- 12.8 Осигуряване до 2030 година на подходяща информираност и осведоменост на всички хора и навсякъде относно устойчивото развитие и начините на живот в хармония с природата.
- 12.a Подкрепа за развиващите се страни за укрепване на научния и технологичния им

капацитет с цел преминаване към по-устойчиви модели на потребление и производство.

- 12.б Разработване и прилагане на инструменти за мониторинг на последствията от устойчивото развитие за туризма, който създава работни места и популяризира местната култура и продукти.
- 12.в Рационализиране на неефективните субсидии за изкопаеми горива, които насърчават разточителното потребление, чрез премахване изкривяванията на пазара в съответствие с обстоятелствата на национално равнище, включително чрез реструктуриране на данъчното облагане и постепенно премахване на вредните за околната среда субсидии, където съществуват – за да се компенсират въздействията им върху околната среда, при пълно отчитане на специфичните нужди и условия в развиващите се страни и намаляване до минимум на евентуалните неблагоприятни въздействия върху развитието им по начин, който защитава бедните и засегнатите общности.

Цел 13. Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици *

- 13.1 Засилване на устойчивостта и способността за приспособяване към свързаните с изменението на климата опасности и природни бедствия във всички страни.
- 13.2 Интегриране на мерки срещу изменението на климата в националните политики, стратегии и планиране.
- 13.3 Подобряване на образованието, повишаване на осведомеността и на човешкия и институционален капацитет относно смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяването към него, намаляване на въздействията и ранно предупреждение.
- 13.а Изпълнение на поетия ангажимент от развитите страни, подписали Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата, за съвместно мобилизиране на 100 милиарда долара годишно до 2020 година от всички източници за посрещане нуждите на развиващите се страни в контекста на подходящи действия за смекчаване на последиците и прозрачност относно изпълнението, и пълно привеждане в действие на Зеления фонд за климата чрез капитализирането му във възможно най-кратък срок.
- 13.б Насърчаване на механизмите за увеличаване на капацитета в най-слабо развитите страни за ефективно планиране и управление, свързано с изменението на климата, като се обръща особено внимание на жените, младежите, местните и маргинализираните общности.

* Като се отбелязва, че Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата е основният международен и междууправителствен форум за преговори относно глобалния отговор на изменението на климата.

Цел 14. Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие

- 14.1 Предотвратяване и значително намаляване до 2025 година на замърсяването на морската среда от всякакъв вид, по-специално от наземни източници и дейности, в това число намаляване на морските отпадъци и биогенното замърсяване.
- 14.2 Постигане до 2020 година на устойчиво управление и защита на морските и крайбрежните екосистеми с оглед предотвратяване на значителни неблагоприятни въздействия, включително чрез засилване на устойчивостта им и предприемане на действия за тяхното възстановяване, с цел превръщането им в здрави и продуктивни

морета и океани.

- 14.3 Намаляване до минимум и справяне с въздействията от увеличаването на киселинността на океанските води, включително чрез засилено научно сътрудничество на всички равнища.
- 14.4 Постигане до 2020 година на ефективно регулиране на добива на риба и ликвидиране на свръхулова, незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов, и на разрушителните риболовни практики, прилагане на научно обосновани планове за управление на рибарството с оглед възстановяване на рибните запаси във възможно най-кратък срок поне до равнищата, позволяващи максимален устойчив улов, определени от биологичните характеристики на съответните видове.
- 14.5 Опазване до 2020 година на поне 10% от крайбрежните и морски райони в съответствие с националната правна уредба и международното право и въз основа на най-добрата налична научна информация.
- 14.6 Въвеждане до 2020 година на забрана за определени форми на субсидии за сектора на рибарството, които допринасят за свръхкапацитет на риболовните флоти и свръхулов, премахване на субсидиите, допринасящи за незаконен, недеklarиран и нерегулиран риболов, и въздържане от въвеждане на нови такива субсидии, като се отчита, че подходящото и ефективно, специално и диференцирано третиране на развиващите се и най-слабо развитите страни трябва да е неразделна част от преговорите в рамките на Световната търговска организация относно субсидиите за сектора на рибарството.²
- 14.7 Увеличаване до 2030 година на икономическите ползи за малките островни развиващи се държави и най-слабо развитите страни от устойчивото използване на морските ресурси, включително чрез устойчиво управление на рибарството, аквакултурите и туризма.
- 14.a Увеличаване обема на научните знания, развитие на научноизследователския капацитет и трансфер на морски технологии, като се отчитат критериите и насоките на Междуправителствената океанографска комисия относно трансфера на морски технологии, с оглед подобряване здравето и управлението на океаните и засилване приноса на морското биологично разнообразие за развитието на развиващите се страни, по-специално малките островни развиващи се държави и най-слабо развитите страни.
- 14.b Осигуряване на достъп до морските ресурси и пазари за рибарите, извършващи традиционен риболов в малки количества и за прехрана.
- 14.c Засилване на опазването и устойчивото използване на океаните и техните ресурси чрез прилагане на международното право, отразено в Конвенцията на ООН по морско право (КООНМП), предоставяща правната рамка за опазване и устойчиво използване на океаните и техните ресурси, както е припомнено в параграф 158 от документа „Бъдещето, което искаме“.

Цел 15. Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с разпространението на необработваемите площи, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и спиране загубата на биологично разнообразие

- 15.1 Гарантиране до 2020 година на опазването, възстановяването и устойчивото използване

² Като се имат предвид продължаващите преговори в рамките на Световната търговска организация, Програмата за развитие от Доха и мандата на Шестата министерска конференция на СТО в Хонконг.

на сухоземните и вътрешни сладководни екосистеми и техните услуги, по-специално горите, влажните зони, планините и сухите райони, в съответствие със задълженията, произтичащи от международните споразумения.

- 15.2 Насърчаване до 2020 година на прилагането на устойчиво управление на всички видове гори, спиране на обезлесяването и възстановяване на увредените гори, и значително увеличаване на залесяването и презалесяването в световен мащаб.
- 15.3 Борба с разпространението на необработваеми площи, възстановяване на деградиралите земи и почви (включително засегнатите от разпространението на необработваеми площи, суша и наводнения земи) и стремеж за постигане до 2030 година на свят без деградация на земите.
- 15.4 Гарантиране до 2030 година опазването на планинските екосистеми, включително на биологичното им разнообразие, с оглед укрепване на възможностите им да осигуряват ползи от съществена важност за устойчивото развитие.
- 15.5 Предприемане на спешни и съществени действия за намаляване деградацията на естествените местообитания, спиране загубата на биологичното разнообразие, защита и предотвратяване до 2020 година изчезването на застрашените видове.
- 15.6 Гарантиране на честно и справедливо споделяне на ползите, произтичащи от употребата на генетични ресурси, и насърчаване на подходящ достъп до такива ресурси.
- 15.7 Предприемане на спешни действия за ликвидиране на браконьерството и незаконния трафик на защитени животински и растителни видове и за справяне с търсенето и предлагането на незаконни продукти на дивата природа.
- 15.8 Приемане до 2020 година на мерки за предотвратяване на въвеждането и значително смекчаване на отрицателното въздействие на инвазивни неместни видове в земните и водните екосистеми, и контролиране или унищожаване на тези видове.
- 15.9 Интегриране до 2020 година на ценностите на биологичното разнообразие и екосистемите в планирането на национално и местно равнище, процесите на развитие, стратегиите за намаляване на бедността и отчетите.
- 15.a Мобилизиране и значително увеличаване на финансовите средства от всички източници, предназначени за опазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие и екосистемите.
- 15.b Мобилизиране на значителни средства от всички източници и на всички равнища за финансиране на устойчивото стопанисване на горите и осигуряване на достатъчни стимули за развиващите се страни за развитие на устойчивото стопанисване, включително за опазване на горите и презалесяване.
- 15.c Засилване подкрепата на световно равнище за усилията за борба с браконьерството и трафика на защитени видове, включително чрез повишаване капацитета на местните общности да намират възможности за устойчив поминък.

Цел 16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища

- 16.1 Значително намаляване навсякъде на всички форми на насилие и свързаната с насилие смъртност.
- 16.2 Слагане край на злоупотребата, експлоатацията, трафика и всички форми на мъчения

и насилие над деца.

- 16.3 Насърчаване принципите на върховенството на закона на национално и международно равнище и гарантиране на равен достъп до правосъдие за всички.
- 16.4 Значително намаляване до 2030 година на незаконните финансови и оръжейни потоци, засилено възстановяване и връщане на откраднати активи и борба с всички форми на организираната престъпност.
- 16.5 Значително намаляване на корупцията и подкупничеството във всичките им форми.
- 16.6 Развитие на ефективни, отговорни и прозрачни институции на всички равнища.
- 16.7 Гарантиране на всички равнища на приобщаващ процес за вземане на решения, основан на принципите на отзивчивост, по-широко участие и представителност.
- 16.8 Разширяване и засилване участието на развиващите се страни в институциите на глобалното управление.
- 16.9 Осигуряване до 2030 година на юридическа самоличност за всички, включително вписване в регистър при раждането.
- 16.10 Гарантиране на обществения достъп до информация и защита на основните свободи в съответствие с националното законодателство и международните споразумения.
- 16.a Укрепване на съответните национални институции, включително чрез международно сътрудничество, с оглед изграждане на капацитет на всички равнища, по-специално в развиващите се страни, за превенция на насилието и борба с тероризма и престъпността.
- 16.b Насърчаване и прилагане на недискриминационни закони и политики за устойчиво развитие.

Цел 17. Укрепване на средствата за изпълнение и възобновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие

Финанси

- 17.1 Засилено мобилизиране на собствените ресурси, включително чрез международна подкрепа за развиващите се страни, с цел подобряване на националния капацитет за събиране на данъци и други приходи.
- 17.2 Развитите страни да изпълнят изцяло ангажиментите си за официална помощ за развитие, в това число ангажимента на редица развити страни за постигане на колективна цел за ОПР в размер 0,7% от БНД за развиващите се страни и ОПР в размер 0,15% до 0,2% от БНД за най-слабо развитите страни. Насърчават се донорите на ОПР да обсъдят определяне на цел за предоставяне на най-малко 0,20% от БНД за най-слабо развитите страни.
- 17.3 Мобилизиране на допълнителни финансови средства за развиващите се страни от множество различни източници.
- 17.4 Подпомагане на развиващите се страни за постигане и поддържане на устойчиво равнище на дълга в дългосрочен план посредством координирани политики, насочени към насърчаване на дългово финансиране, намаляване и реструктуриране на дълга според случая, и намиране на решение за външния дълг на тежко задлъжнелите бедни страни с оглед облекчаване на затрудненото им положение по отношение на държавния им дълг.
- 17.5 Приемане и прилагане на режими за насърчаване на инвестициите за най-слабо

развитите страни.

Технологии

- 17.6 Укрепване на сътрудничеството „Север-Юг“, „Юг-Юг“ и тристранното регионално и международно сътрудничество и достъп до научни знания, технологии и иновации, засилване на споделянето и обмена на знания при взаимно договорени условия, включително посредством подобрена координация между съществуващите механизми, по-специално на равнището на ООН, и посредством глобален механизъм за улесняване трансфера на технологии.
- 17.7 Насърчаване на развитието, трансфера и разпространението на шадящи околната среда технологии за развиващите се страни при благоприятни условия, включително при концесионни и преференциални условия по взаимно съгласие.
- 17.8 Пълно привеждане в действие до 2017 година на технологичната банка и механизма за изграждане на научен, технологичен и иновационен капацитет за най-слабо развитите страни и засилване използването на базови технологии, по-специално информационни и комуникационни технологии.

Изграждане на капацитет

- 17.9 Засилване на международната подкрепа за прилагане на ефективно и целенасочено изграждане на капацитет в развиващите се страни с цел подкрепа на националните планове за изпълнение на всички цели за устойчиво развитие, включително посредством сътрудничеството „Север-Юг“, „Юг-Юг“ и тристранното сътрудничество.

Търговия

- 17.10 Стимулиране на всеобща, основана на правила, отворена, недискриминационна и справедлива многостранна система за търговия в рамките на Световната търговска организация, включително чрез приключване на преговорите в рамките на Програмата за развитие от Доха.
- 17.11 Значително увеличаване на износа от развиващите се страни, по-специално с оглед удвояване до 2020 година дела на най-слабо развитите страни в световния износ.
- 17.12 Своевременно прилагане на дълготраен безмитен и безквотен достъп до пазарите за всички най-слабо развити страни в съответствие с решенията на Световната търговска организация, включително като се гарантира, че преференциалните правила за произход, приложими към вносни продукти от най-слабо развитите страни, са прозрачни и прости и допринасят за улесняване на пазарния достъп.

Системни проблеми

Съгласуване на политиките и институционална съгласуваност

- 17.13 Укрепване на глобалната макроикономическа стабилност, включително посредством координация и последователност на политиките.
- 17.14 Повишаване съгласуваността на политиките за устойчиво развитие.
- 17.15 Зачитане на политическото пространство и водещата роля на всяка страна в създаването и прилагането на политики за изкореняване на бедността и устойчиво развитие.

Партньорства на множество заинтересовани страни

- 17.16 Укрепване на глобалното партньорство за устойчиво развитие, допълнено от партньорства на множество заинтересовани страни, които мобилизират, обменят и споделят знания, опит, технологии и финансови средства, с оглед изпълнение на целите

за устойчиво развитие във всички страни, по-специално развиващите се страни.

- 17.17 Насърчаване и развитие на ефективни публични и публично-частни партньорства и партньорства с гражданското общество, като се залага на опита и стратегиите на партньорствата за ресурсно обезпечаване.

Данни, мониторинг и отчетност

- 17.18 Засилване до 2020 година на подкрепата за развиващите се страни за изграждане на капацитет, включително за най-слабо развитите страни и малките островни развиващи се държави, с цел значително увеличаване наличието на висококачествени, навременни и надеждни данни, дезагрегирани по доход, пол, възраст, раса, етнически произход, административен статут на мигрантите, увреждане, географско местоположение и други характеристики в зависимост от спецификата на националния контекст.
- 17.19 Доразвиване до 2030 година на съществуващите инициативи за разработване на измерители за напредъка в устойчивото развитие, допълващи брутният вътрешен продукт, и подкрепа за изграждането на статистически капацитет в развиващите се страни.

Средства за изпълнение и глобалното партньорство

60. Потвърждаваме твърдия си ангажимент за цялостно изпълнение на тази нова Програма. Отбелязваме, че няма да можем да постигнем амбициозните си цели и задачи без възобновено и укрепено глобално партньорство и също толкова амбициозни средства за изпълнение. Възроденото глобално партньорство ще способства за активна ангажираност в световен план в подкрепа на изпълнението на всички цели и задачи, като обедини правителствата, гражданското общество, частния сектор, системата на ООН и други основни заинтересовани страни и като мобилизира всички налични ресурси.
61. Целите и задачите на Програмата определят средствата, необходими за изпълнение на общите ни амбиции. Посочените по-горе средства за изпълнение на задачите по всяка от Целите за устойчиво развитие (ЦУР) и по Цел 17 са от ключово значение за осъществяване на нашата Програма и са също толкова важни, колкото и останалите цели и задачи. Ще им отдаваме еднакво значение и приоритет в усилията си за изпълнение и в глобалната рамка от показатели за мониторинг на нашия напредък.
62. Настоящата Програма, в това число ЦУР, може да се изпълни в рамката на възобновено глобално партньорство за устойчиво развитие, подкрепено с конкретните политики и действия, посочени в Програмата за действие от Адис Абеба³, която е неразделна част от Програмата за устойчиво развитие до 2030 година. Това включва вътрешните обществени средства, вътрешните и международни частни предприятия и финанси, международното сътрудничество за развитие, международната търговия като стимул и двигател за развитие, дългът и устойчивостта на дълга, като се разглеждат системни проблеми, науката, технологиите, иновациите, изграждането на капацитет, данни, мониторинг и проследяване.
63. В центъра на усилията ни ще бъдат последователни национални стратегии за устойчиво развитие, подкрепени с интегрирани национални рамки за финансиране. Заявяваме отново, че всяка страна носи основната отговорност за собственото си икономическо и социално развитие, а ролята на националните политики и стратегии за развитие е трудно да се подчертае достатъчно. Ще зачитаме политическото пространство и водещата роля на всяка страна в създаването и прилагането на политики за изкореняване на бедността и устойчиво развитие при постоянно съблюдаване на съответните международни правила и ангажименти. Същевременно усилията за развитие на национално равнище трябва да са подкрепени от благоприятна международна икономическа среда, в това число съгласувани и взаимно подкрепящи се търговска, парична и финансова системи, и от укрепено и подобро управление на икономиката в световен мащаб. От решаващо значение са и процесите за разработване и благоприятстване наличието на подходящи знания и технологии в световен мащаб, както и за изграждане на капацитет. Ангажираме се със стремеж към съгласуваност на политиките и благоприятна среда за устойчиво развитие на всички равнища и от всички участници и към придаване на нов импулс на глобалното партньорство за устойчиво развитие.
64. Подкрепяме изпълнението на подходящи стратегии и програми за действие, в това число Декларацията и Програмата за действие от Истанбул, заключителния документ

³ [Резолюция A/69/313](#) Заключителен документ от Третата международна конференция за финансиране на развитието (Програма за действие от Адис Абеба), приета от Общото събрание на ООН на 27 юли 2015 г.

от Третата международна конференция за малките островни развиващи се страни в Апия, Самоа, Програмата за действие от Виена за развиващите се страни без излаз на море за десетилетието 2014-2024, и потвърждаваме значението на подкрепата за Програма 2063 на Африканския съюз и програмата на организацията Ново партньорство за развитие на Африка, които са неразделно свързани с новата Програма. Отчитаме сериозните предизвикателства за постигането на траен мир и устойчиво развитие в страните, преживяващи или претърпели конфликти.

65. Отбелязваме, че страните със средно равнище на доходите все още са изправени пред значителни предизвикателства по пътя към постигане на устойчиво развитие. За да се гарантира, че постигнатият досега напредък ще се запази, усилията за справяне с продължаващите предизвикателства трябва да се подпомогнат посредством обмен на опит, подобрена координация и по-добра и целенасочена подкрепа от системата на ООН за развитие, международните финансови институции, регионалните организации и други основни заинтересовани страни.
66. Подчертаваме, че обществените политики и мобилизирането и ефективното използване на собствени средства от всички страни, заложено върху принципа за собствен принос и национална ангажираност, имат ключова роля за общия ни стремеж към устойчиво развитие, включително постигането на целите за устойчиво развитие. Отбелязваме, че собствените средства се генерират най-напред и преди всичко от икономически растеж, подкрепен от благоприятна среда на всички равнища.
67. Частният бизнес, инвестициите и иновациите са основни фактори и стимули за производителност, в това число икономически растеж и създаване на работни места. Отбелязваме многообразието на частния сектор – от микропредприятия до кооперации и мултинационални корпорации. Призоваваме всички стопански предприятия да прилагат творческия си дух и новаторство за справяне с предизвикателствата пред устойчивото развитие. Ще насърчаваме динамичен и добре функциониращ стопански сектор, като в същото време ще защитаваме трудовите права и екологичните и здравни норми в съответствие със съответните международни стандарти и споразумения и други текущи инициативи в тази връзка, като например Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и основните стандарти за труд на Международната организация на труда (МОТ), Конвенцията на ООН за правата на детето и основните многостранни споразумения в областта на околната среда, за страните по тези споразумения.
68. Международната търговия е двигател за приобщаващ икономически растеж и намаляване на бедността и допринася за стимулиране на устойчивото развитие. Ще продължим да насърчаваме всеобща, основана на правила, отворена, прозрачна, предвидима, приобщаваща, недискриминационна и справедлива многостранна система за търговия в рамките на Световната търговска организация (СТО), както и пълноценна либерализация на търговията. Призоваваме всички страни членки на СТО да удвоят усилията си за бързо приключване на преговорите по Програмата за развитие от Доха. Отдаваме голямо значение на подкрепата за развиващите се страни за изграждане на капацитет в областта на търговията, по-специално за страните в Африка, най-слабо развитите страни, развиващите се страни без излаз на море, малките островни развиващи се държави и страните със средно равнище на доходите, включително за насърчаване на регионалната икономическа интеграция и взаимосвързаност.

69. Отбелязваме необходимостта от помощ за развиващите се страни за постигане на устойчиво равнище на дълга в дългосрочен план посредством координирани политики, насочени съответно към насърчаване на дълговото финансиране, намаляване на дълга, реструктуриране на дълга и стабилно управление на дълга. Много страни остават уязвими от дългови кризи, а някои се намират в разгара на такива кризи, в това число редица най-слабо развити страни, малки островни развиващи се държави и някои развити страни. Ще подкрепяме поддържането на дълговата устойчивост на страните, чийто дълг е бил намален и които са постигнали устойчиво равнище на дълга.
70. С настоящия документ обявяваме създаването на Механизъм за благоприятстване на технологиите, предназначен за подкрепа на Целите за устойчиво развитие. Механизмът за благоприятстване на технологиите ще се основава на многостранно сътрудничество между държавите членки, гражданското общество, частния сектор, научната общност, структурите на ООН и други заинтересовани страни и ще се състои от Междуведомствена работна група на ООН по приложението на науката, технологиите и иновациите за ЦУР, Многостранен форум за приложението на науката, технологиите и иновациите за ЦУР и онлайн платформата.
- Междуведомствената работна група на ООН по приложението на науката, технологиите и иновациите за ЦУР ще насърчава координацията, съгласуваността и сътрудничеството в рамките на системата на ООН по свързани с науката, технологиите и иновациите (НТИ) въпроси, като засилва единодействието и ефективността, по-специално на инициативите за изграждане на капацитет. Работната група ще използва наличните ресурси и ще работи с 10 представители на гражданското общество, частния сектор и научната общност по подготовката на срещите на Многостранния форум за приложението на науката, технологиите и иновациите за ЦУР, както и по разработването и приваждането в действие на онлайн платформата, в това число изготвяне на предложения за начините, реда и условията за работа на Форума и онлайн платформата. Десетте представители ще се назначават от Генералния секретар за срок от две години. Работната група ще е отворена за участие на всички агенции, фондове и програми на ООН и за функционалните комисии на ИКОСОС. Първоначално ще бъде съставена от структурите, образуващи понастоящем неформалната работна група по благоприятстване на технологиите, а именно Департамента по икономически и социални въпроси към ООН, Програмата на ООН за околната среда, Организацията на ООН за индустриално развитие (ЮНИДО), Организацията за образование, наука и култура на ООН (ЮНЕСКО), Конференцията на ООН за търговия и развитие (ЮНКТАД), Международния съюз по далекосъобщения, Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) и Световната банка.
 - Онлайн платформата ще се използва за създаване на изчерпателна „карта“ на информацията относно съществуващите в рамките на ООН и извън Организацията инициативи, механизми и програми по въпроси на НТИ и ще служи като интернет портал за достъп до такава информация. Онлайн платформата ще улеснява достъпа до информация, знания и опит, както и до най-добри практики и извлечени поуки от инициативи и политики за благоприятстване на НТИ. Онлайн платформата ще улеснява също разпространението на предоставени за свободен достъп подходящи научни публикации от цял свят. Тя ще бъде разработена въз основа на независима техническа оценка, която ще отчете най-добрите практики и извлечените поуки от други инициативи в рамките на ООН и извън Организацията, за да се гарантира, че ще допълва и улеснява достъпа и ще предоставя адекватна информация относно

съществуващи платформи за НТИ, като се избягва дублиране и се засилва единодействието.

- Многостранный форум за приложението на науката, технологиите и иновациите за ЦУР ще провежда ежегодни двудневни срещи за обсъждане на сътрудничеството в областта на НТИ в свързани с изпълнението на ЦУР тематични области със съответстващо участие и активен принос на всички основни заинтересовани страни в тяхната област на експертен опит. Форумът ще осигури място за подпомагане на взаимодействието, установяване на връзки и създаване на мрежи между съответните заинтересовани страни и многостранни партньорства, за да се идентифицират и разглеждат технологичните потребности и пропуски, включително в научното сътрудничество, иновациите и изграждането на капацитет, и за да се спомогне за разработване, трансфер и разпространение на подходящи технологии за ЦУР. Срещите на Форума ще се свикват от председателя на ИКОСОС преди срещите на Политическия форум на високо равнище под егидата на ИКОСОС или по целесъобразност в съчетание с други форуми или конференции, като се вземат предвид обсъжданите теми и въз основа на сътрудничество с организаторите на другите форуми или конференции. Срещите на Форума ще се съпредседателстват от две държави членки и ще завършват с резюме на обсъжданията, изготвено от двамата съпредседатели като информационен материал за срещите на Политическия форум на високо равнище в контекста на дейностите по проследяване и преглед на изпълнението на Програмата за развитие за периода след 2015 година.
 - Срещите на Политическия форум на високо равнище ще се запознават с обобщената информация от срещите на Многостранный форум. Темите за всяка следваща среща на Многостранный форум за приложението на науката, технологиите и иновациите за ЦУР ще се решават от Политическия форум на високо равнище за устойчиво развитие, като се вземат предвид експертните доклади от Междуведомствената работна група.
71. Заявяваме отново, че настоящата Програма и целите и задачите за устойчиво развитие, в това число средствата за изпълнение, са всеобщи, неделими и взаимосвързани.

Проследяване и преглед

72. Ангажираме се с провеждане на систематичен преглед и проследяване на изпълнението на настоящата Програма през следващите 15 години. Солидна, доброволна, ефективна, прозрачна, с широко участие и интегрирана рамка за проследяване и преглед ще има жизненоважен принос за изпълнението и ще помогне на страните за постигане на максимален напредък в изпълнението на настоящата Програма и за неговото проследяване, за да се гарантира, че никой няма да бъде забравен или изоставен.
73. Процесите на проследяване и преглед на национално, регионално и световно равнище ще стимулират отчетността пред нашите граждани, ще спомогнат за ефективно международно сътрудничество в изпълнението на настоящата Програма и ще насърчат обмена на най-добри практики и взаимното учене. Ще се мобилизира подкрепа за преодоляване на общите предизвикателства и определяне на нови и възникващи проблеми. Тъй като това е всеобща Програма, взаимното доверие и разбирателство между всички народи ще имат важно значение.
74. Процесите на проследяване и преглед на всички равнища ще се ръководят от следните принципи:
- a. Ще са доброволни и по инициатива на отделните държави, ще отчетат различните национални реалности, възможности и равнища на развитие и ще зачитат политическото пространство и приоритети. Тъй като собственият принос и националната ангажираност имат ключова роля за постигане на устойчиво развитие, резултатите от процесите на национално равнище ще са в основата на прегледите на регионално и световно равнище, като се има предвид, че прегледът на световно равнище ще се основава предимно на националните източници на официални данни.
 - b. Ще проследяват напредъка в изпълнението на всеобщите цели и задачи във всички страни, включително средствата за изпълнение – по начин, съобразен с техния универсален, интегриран и взаимосвързан характер и трите измерения на устойчивото развитие.
 - c. Ще поддържат дългосрочна перспектива, ще определят постиженията, предизвикателствата, пропуските и факторите от решаващо значение за успеха и ще подпомагат страните в избора на политики при пълна осведоменост за фактите. Ще спомагат за мобилизиране на необходимите средства за изпълнение и партньорства, ще подпомагат намирането на решения и най-добри практики и ще насърчават координацията и ефективността на международната система за развитие.
 - d. Ще са открити, приобщаващи, с широко участие и прозрачни за всички хора, ще подпомагат процеса на докладване от всички съответни заинтересовани страни.
 - e. Те ще са ориентирани към хората и към лицата, уязвими като пол, ще зачитат правата на човека и ще се съсредоточат по-специално върху най-бедните, най-уязвимите и онези, които изостават най-много.
 - f. Ще доизграждат и доразвиват съществуващите платформи и процеси, където ги има, ще избягват дублиране на процесите и ще отговарят на обстоятелствата, възможностите, потребностите и приоритетите на национално равнище. Ще се развиват с течение на времето, като отчетат нововъзникващите проблеми и развитието на нови методики, и ще сведат до минимум тежестта от докладването върху националните администрации.
 - g. Ще са стриктни и щателни, ще почиват на фактологична основа и ще разчитат на оценки, инициирани от отделните държави и на висококачествени, достъпни, навременни и надеждни данни, дезагрегирани по доход, пол, възраст, раса,

етнически произход, административен статут на мигрантите, увреждане, географско местоположение и други характеристики в зависимост от спецификата на националния контекст.

- h. Ще изискват засилена подкрепа за развиващите се страни за изграждане на капацитет, включително укрепване на националните системи за статистически данни и програмите за оценка, по-специално в страните от Африка, най-слабо развитите страни, малките островни развиващи се държави, развиващите се страни без излаз на море и страните със средно равнище на доходите.
 - i. Ще извличат максимална полза от активната подкрепа на системата на ООН и други многостранни институции.
75. За проследяване и преглед на Целите и задачите ще се използва набор от глобални показатели. Те ще се допълват от показатели на регионално и национално равнище, които ще бъдат разработени от държавите членки в допълнение към резултатите от извършената работа по разработване на изходни бази данни за онези задачи, за които все още не съществуват национални и глобални изходни данни. Рамката от глобални показатели, която ще бъде разработена от Междудевомствената експертна група за показателите за ЦУР, ще бъде съгласувана със Статистическата комисия на ООН до март 2016 година, след което ще бъде приета от Икономическия и социален съвет и Общото събрание в съответствие със съществуващите мандати. Тази рамка ще е опростена, но солидна, ще се отнася до всички цели и задачи за устойчиво развитие, включително средствата за изпълнение, и ще запази съдържащите се в тях политически баланс, интеграция и амбиции.
76. Ще подкрепяме развиващите се страни, по-специално страните в Африка, най-слабо развитите страни, малките островни развиващи се държави и развиващите се страни без излаз на море, за укрепване капацитета на националните статистически служби и системи за статистически данни с оглед осигуряване на достъп до висококачествени, навременни, надеждни и дезагрегирани данни. Ще насърчаваме прозрачно и отговорно увеличаване на подходящо публично-частно сътрудничество с цел възползване от приноса на многообразието от данни, включително от наблюдение на Земята и геопространствена информация, като в същото време се гарантира собствен принос и национална ангажираност за подкрепа и проследяване на напредъка.
77. Ангажираме се с пълноценно участие в провеждането на редовни и всеобхватни прегледи на напредъка на поднационално, национално, регионално и глобално равнище. Ще използваме, доколкото е възможно, съществуващата мрежа от институции и механизми за проследяване и преглед. Националните доклади на държавите членки ще позволят да се оценява прогресът и да се идентифицират предизвикателствата на регионално и глобално равнище. Заедно с регионалните диалози и прегледи на глобално равнище те ще предоставят информация за препоръки относно проследяването на различни равнища.

Национално равнище

78. Насърчаваме всички държави членки да разработят във възможно най-кратък срок амбициозни национални мерки за цялостно изпълнение на настоящата Програма. С тях може да се подкрепи преходът към ЦУР и да доразвият съществуващите инструменти за планиране, като националните стратегии съответно за развитие и за устойчиво развитие.
79. Насърчаваме също държавите членки да провеждат редовни и всеобхватни прегледи на напредъка на национално и поднационално равнище, които да са по инициатива на

отделните държави и да се провеждат от тях. Тези прегледи следва да разчитат на приноса на коренното население, гражданското общество, частния сектор и други основни заинтересовани страни в съответствие с обстоятелствата, политиките и приоритетите на национално равнище. Националните парламенти, както и останалите институции, също могат да оказват подкрепа за тези процеси.

Регионално равнище

80. Процесите на проследяване и преглед на регионално и подрегионално равнище могат съответно да осигурят полезни възможности за взаимно партньорско обучение, включително посредством доброволни съвместни партньорски проверки, споделяне на най-добри практики и обсъждане на общи задачи. В тази връзка приветстваме сътрудничеството на регионалните и подрегионални комисии и организации. Всеобхватните процеси на регионално равнище ще разчитат на прегледите на национално равнище и ще допринасят за процеса на проследяване и преглед на глобално равнище, включително в Политическия форум на високо равнище за устойчиво развитие (ПФВР).
81. Като отчитаме колко е важно да се доразвият съществуващите механизми за проследяване и преглед на регионално равнище и да се осигури достатъчно политическо пространство, насърчаваме всички държави членки да определят най-подходящия регионален форум, в който да участват. Насърчават се регионалните комисии на ООН да продължат да оказват подкрепа на държавите членки в това отношение.

Глобално равнище

82. ПФВР ще има основна роля в контрола на мрежата от процеси за проследяване и преглед на глобално равнище, като работи съгласувано с Общото събрание, ИКОСОС и други заинтересовани органи и форуми в съответствие със съществуващите мандати. Форумът ще улеснява споделянето на опит, в това число успехи, предизвикателства и извлечени поуки, и ще предоставя политическо ръководство, насоки и препоръки за процеса на проследяване. ПФВР ще насърчава съгласуваността и координацията на политиките за устойчиво развитие в цялата система. Той трябва да гарантира, че Програмата продължава да е актуална и амбициозна и следва да насочи вниманието си върху оценката на напредъка, постиженията и предизвикателствата пред развитите и развиващите се страни, както и новите и възникващи проблеми. Ще се осигури обвързване по ефективен начин с мерките за проследяване и преглед на всички съответни процеси и конференции на ООН, в това число за най-слабо развитите страни, малките островни развиващи се държави и развиващите се страни без излаз на море.
83. Информацията за процеса на проследяване и преглед в ПФВР ще се предоставя от годишния Доклад за напредъка по ЦУР, изготвян от Генералния секретар в сътрудничество със системата на ООН въз основа на глобалната рамка от показатели, изготвените от националните статистически системи данни и информацията, събирана на регионално равнище. ПФВР ще получава информация и от Доклада за устойчивото развитие в света, който ще укрепва връзката между науката и политиката и може да осигури мощен основан на факти инструмент в подкрепа на определящите политиката за насърчаване изкореняването на бедността и устойчивото развитие. Приканваме председателя на ИКОСОС да проведе процес на консултации относно обхвата, методологията и периодичността на Доклада, както и връзката му с Доклад за напредъка

по ЦУР, чиито резултати следва да се отразят в Декларацията на министрите от заседанието на ПФВР през 2016 година.

84. ПФВР под егидата на ИКОСОС ще извършва редовни прегледи в съответствие с Резолюция 67/290. Прегледите ще са доброволни, като същевременно ще се насърчава докладването, и ще обхващат развитите и развиващите се страни, както и съответните структури на ООН и други основни заинтересовани страни, в това число гражданското общество и частния сектор. Те ще са водени от държавите с участието на министри и други високопоставени участници. Прегледите ще осигуряват платформа за партньорство, включително посредством участието на големи групи и общности и други съответни заинтересовани страни.
85. В ПФВР ще се провеждат и тематични прегледи на напредъка по целите за устойчиво развитие, в това число по широкообхватни и взаимосвързани въпроси от общ интерес. Те ще бъдат подкрепени с прегледи от функционалните комисии на ИКОСОС и други междуправителствени органи и форуми, които трябва да отразяват интегрирания характер на целите, както и взаимовръзките между тях. В тях ще участват всички основни заинтересовани страни, а при възможност те ще бъдат включвани в темите за обсъждане и синхронизирани с графика на ПФВР.
86. Приветстваме, както се посочва и в Програмата за действие от Адис Абеба, специалното проследяване и преглед на резултатите от Програмата за финансиране на развитието, както и на всички средства за изпълнение на ЦУР, което е интегрирано с рамката за проследяване и преглед на настоящата Програма. Съгласуваните на междуправителствено равнище заключения и препоръки от годишния Форум на ИКОСОС за финансиране на развитието ще се интегрират в цялостното проследяване и преглед на изпълнението на настоящата програма в рамките на ПФВР.
87. С периодичните си срещи на всеки четири години под егидата на Общото събрание ПФВР ще осигурява политически насоки на високо равнище относно настоящата Програма и нейното изпълнение, ще определя напредъка и възникващите предизвикателства и ще мобилизира по-нататъшни действия за ускоряване на изпълнението. Следващият ПФВР под егидата на Общото събрание ще се проведе през 2019 година, като така графикът на срещите ще се актуализира с цел максимално съгласуване с процеса на четиригодишния цялостен преглед на политиката.
88. Подчертаваме също важността на стратегическото планиране, изпълнение и докладване в цялата система, за да се гарантира съгласувана, последователна и интегрирана подкрепа за изпълнението на новата Програма от системата на ООН за развитие. Съответните управителни органи следва да предприемат действия за преглед на тази подкрепа и да докладват за напредъка и пречките. Приветстваме продължаващия диалог в рамките на ИКОСОС за дългосрочното позициониране на системата на ООН за развитие и очакваме предприемането на подходящи действия по тези въпроси.
89. ПФВР ще подкрепя участието в процесите на проследяване и преглед на големите групи и общности и други съответни заинтересовани страни в съответствие с Резолюция 67/290. Призоваваме тези участници да докладват за своя принос за изпълнението на Програмата.
90. Отправяме искане към Генералния секретар да изготви в консултации с държавите членки доклад за обсъждане от 70-ата сесия на Общото събрание в подготовка за срещата на ПФВР през 2016 година, който да очертае важните етапи към

последователен, съгласуван, ефикасен и всеобхватен процес на проследяване и преглед на глобално равнище. Докладът трябва да съдържа предложение относно организационните мерки за водените от държавите прегледи в рамките на ПФВР под егидата на ИКОСОС, в това число препоръки за общи насоки за доброволно докладване. В него следва да се изяснят отговорностите на институциите и да се предоставят насоки за ПФВР относно годишни теми, поредица от тематични прегледи и опции за периодичните прегледи.

91. Потвърждаваме непоколебимия си ангажимент за постигане на целите на настоящата Програма и използването ѝ в пълна степен, за да променим света ни към по-добро до 2030 година.